

Rozsudek Nejvyššího soudu ČSR ze dne 27.12.1974, sp. zn. 4 Cz 63/74, ECLI:CZ:NS:1974:4.CZ.63.1974.1

Číslo: 48/1975

Právní věta: Vypořádává-li se pohledávka věřitele vůči zůstaviteli v řízení o dědictví rozhodnutím státního notářství (§ 483 a § 484 odst. 3 o. z. i § 39 odst. 3 not. ř.) nebo dohodou dědiců, je věřitel zůstavitele vždy účastníkem té části projednávání dědictví, jež se týká jeho pohledávky, a je vždy zapotřebí jeho souhlasu, mají-li podle tohoto vypořádání provedeného dohodou dědiců či rozhodnutím státního notářství odpovídat dědici za dluhy zůstavitele jinak, než jak je stanoveno v § 470 odst. 2 o. z., nebo týká-li se vypořádání jinak práv věřitele.

Soud: Nejvyšší soud České soc. rep.

Datum rozhodnutí: 27.12.1974

Spisová značka: 4 Cz 63/74

Číslo rozhodnutí: 48

Číslo sešitu: 9-10

Typ rozhodnutí: Rozsudek

Hesla: Dědění, Dluh, Notářství, Notářství státní, Řízení před státním notářstvím, Účastníci řízení

Předpisy: 95/1963 Sb. § 28

§ 39 40/1964 Sb. § 470

§ 482

§ 484

Druh: Rozhodnutí ve věcech občanskoprávních, obchodních a správních

Sbirkový text rozhodnutí:

Č. 48/1975 sb. rozh.

Vypořádává-li se pohledávka věřitele vůči zůstaviteli v řízení o dědictví rozhodnutím státního notářství (§ 483 a § 484 odst. 3 o. z. i § 39 odst. 3 not. ř.) nebo dohodou dědiců, je věřitel zůstavitele vždy účastníkem té části projednávání dědictví, jež se týká jeho pohledávky, a je vždy zapotřebí jeho souhlasu, mají-li podle tohoto vypořádání provedeného dohodou dědiců či rozhodnutím státního notářství odpovídat dědici za dluhy zůstavitele jinak, než jak je stanoveno v § 470 odst. 2 o. z., nebo týká-li se vypořádání jinak práv věřitele.

(Rozsudek Nejvyššího soudu ČSR z 27. 12. 1974, [4 Cz 63/74](#))

V řízení o dědictví po zůstaviteli J. V provedlo státní notářství soupis

stavební parcelou a dalšími pozemky; do pasív byla zařazena mimo náklady pohřbu také polovina dluhu z půjčky od státní spořitelny v částce 5895,-Kčs.

Dědici ze zákona (manželka zůstavitele a jeho dva synové) uzavřeli dědickou dohodu, podle níž dědictví převezme dědic O. V. s povinností uhradit náklady pohřbu a dědici B. V. dědický podíl částkou 4500,- Kčs do tří roků od právní moci rozhodnutí o potvrzení nabytí dědictví.

Státní notářství v Olomouci vydalo rozhodnutí, jímž jednak určilo obecnou cenu majetku, výši dluhů a čistou hodnotu dědictví, jednak schválilo dohodu o vypořádání dědictví. Přítomní dědici se vzdali opravných prostředků a nežádali doručení písemného vyhotovení tohoto rozhodnutí. Státní notářství proto téhož dne vydalo rozhodnutí o potvrzení nabytí dědictví podle schválené dohody, podle něhož nabyl dědictví dědic O. V. s povinností uhradit náklady pohřbu ve výši 2067,- Kčs a polovinu půjčky státní spořitelně částkou 5895,- Kčs a s povinností vyplatit dědici B. V. dědický podíl částkou 4500,- Kčs. Toto rozhodnutí bylo doručeno všem dědicům, kteří se po jeho doručení vzdali práva odvolání proti němu.

Podáním, které došlo státnímu notářství 24. 10. 1972, podala státní spořitelna odvolání proti rozhodnutí státního notářství, jímž byla schválena dohoda dědiců o vypořádání dědictví. V odvolání uvedla, že k takovému vypořádání dluhu, jak k němu v dohodě došlo, nedala státní spořitelna souhlas (§ 484 odst. 3 o. z. a § 39 odst. 3 not. ř.). Proto jako účastnice řízení (§ 28 not. ř.) uplatnila odvolání proti rozhodnutí, které jí bylo doručeno 13. 10. 1972.

Krajský soud v Ostravě usnesením odvolání zamítl s tím, že bylo podáno někým, kdo k odvolání není oprávněn.

Nejvyšší soud ČSR rozhodl o stížnosti pro porušení zákona, podané ministrem spravedlnosti ČSR, tak, že uvedenými rozhodnutími státního notářství o schválení dohody o vypořádání dědictví a o potvrzení nabytí dědictví a usnesením odvolacího soudu, jímž bylo odvolání státní spořitelny zamítnuto, byl porušen zákon.

Z odůvodnění:

O určení obecné ceny majetku, výše dluhů a čisté hodnoty dědictví ve smyslu ustanovení § 37 odst. 1 not. ř. a o schválení dohody dědiců o vypořádání dědictví podle ustanovení § 39 odst. 2 not. ř. rozhodlo v projednávané věci státní notářství jediným rozhodnutím. Notářský řád (zákon č. 95/1963 Sb.) však tuto kumulaci rozhodnutí nepřipouští a ke sjednání dohody a k jejímu schválení může dojít až po právní moci rozhodnutí o určení obecné ceny majetku, výše dluhů a čisté hodnoty dědictví ke dni úmrtí zůstavitele.

Pokud jde o rozhodnutí, jímž bylo potvrzeno nabytí dědictví podle schválené dohody, neodpovídá toto rozhodnutí obsahu uvedené dohody, jak byla podle protokolu o jednání mezi dědici sjednána. Podle obsahu dohody totiž převzal dědictví zůstavitelův syn O. V. s povinností uhradit náklady pohřbu a s povinností vyplatit dalšímu synovi zůstavitele B. V. dědický podíl 4500,-Kčs do tří roků od právní moci rozhodnutí o dědictví, zatímco v rozhodnutí o potvrzení nabytí dědictví jsou povinnosti dědice O. V. rozšířeny ještě o povinnost uhradit polovinu půjčky od státní spořitelny 5895,- Kčs. To je v rozporu s ustanovením § 39 odst. 2 not. ř., jímž se státnímu notářství ukládá po právní moci rozhodnutí o schválení dohody potvrdit nabytí dědictví podle uzavřené dohody.

Otázkou účasti spořitelny v řízení se státní notářství nezabývalo. Odvolací soud vycházel z názoru, že vyžádání souhlasu věřitele k vypořádání dědictví dohodnou (a tedy i účast věřitele v řízení) není obligatorní, ale jen fakultativní na rozdíl od vypořádání dědictví rozhodnutím státního notářství, při němž je věřitel účastníkem řízení vždy, vypořádává-li se jeho pohledávka odchylně od úpravy

odpovědnosti dědiců podle ustanovení § 470 odst. 2 o. z.

S tímto právním názorem nelze souhlasit.

Podle ustanovení § 28 not. ř. je věřitel zůstavitele účastníkem řízení v případě předlužení dědictví, v případě, kdy se vypořádává jeho pohledávka, a při likvidaci dědictví. Mají-li podle vypořádání dědici odpovídat za dluhy jinak, než jak je stanoveno v § 470 odst. 2 o. z., nebo týká-li se vypořádání jinak práv věřitelů, lze dluhy vypořádat jen se souhlasem věřitelů (§ 484 odst. 3 o. z.)

Vypořádáním dědictví je jak uzavření dohody mezi dědici, schválené státním notářstvím, tak i vypořádání provedené rozhodnutím státního notářství (§ 482 odst. 1 a § 483 o. z.). V obou případech jde o vypořádání dědictví, které zakládá práva o povinnosti nejen mezi dědici navzájem, ale též mezi nimi na jedné straně a jinými subjekty zejména věřiteli, na druhé straně. Mezi oběma druhy vypořádání dědictví není tedy v tomto smyslu žádných rozdílů. Je proto nutno ustanovení § 484 odst. 3 o. z. ve spojení s ustanovením § 28 not. ř. vykládat tak, že i při vypořádání dědictví dohodou lze dluhy vypořádat jen se souhlasem věřitele, mají-li podle vypořádání dědici odpovídat za dluhy jinak, než jak je stanoveno v ustanovení § 470 odst. 2 o. z., nebo týká-li se vypořádání jinak práv věřitelů. Je také nutno přibrat věřitele za účastníky řízení o dědictví, jestliže se vypořádává jejich pohledávka.

Rozhodnutími státního notářství byl proto porušen zákon v ustanoveních § 28, § 37 odst. 1 a § 39 odst. 2 not. ř. a v ustanoveních § 482 odst. 1 a § 484 odst. 3 o. z. a usnesením odvolacího soudu i v ustanovení § 218 odst. 1 písm. b/ o. s. ř.